

TRAJA MUSKETIERI

Alexandre
Dumas

Traja
mušketieri

Alexandre
Dumas
(starší)

Traja mušketieri

Alexandre Dumas (starší)

Krátka anotácia:

Dobrodružstvá d'Artagnana a jeho troch priateľov – mušketierov, ktoré sa odohrali začiatkom 17. storočia na území Francúzska a Anglicka. Nazrieme do zákutia bojov o baštu La Rochelle medzi týmito dvoma veľmocami a rôznych príbehov, ktoré počas tohto obdobia zažili naši povestní štyria hrdinovia – d'Artagnan, Athos, Porthos, a Aramis.

Tiráž:

Titul: Traja mušketieri

Autor: Alexandre Dumas (starší)

Editor a digitalizácia diela: Robert Hodosi

Preklad: Helena Trucerová-Devečková, Andrej Kostolný

Pôvodný názov: Les trois mousquetaires

Rok pôvodného vydania: 1844

E-knihu vydal: Robert Hodosi, Lovce, 2022

Počet slov: 180 000

Počet strán: 594

PDF => ISBN: 978-80-570-3894-8

(EAN: 9788057038948)

EPUB => ISBN: 978-80-570-3895-5

(EAN: 9788057038955)

MOBI => ISBN: 978-80-570-3896-2

(EAN: 9788057038962)

Obsah

Traja mušketieri

Alexandre Dumas (starší)

Krátka anotácia:

Tiráž:

Predhovor,

PRVÝ DIEĽ

1*/ Tri dary pána d'Artagnana otca

2*/ V predsieni pána de Tréville

3*/ Audiencia

4*/ Athosovo plece, Porthosov opasok a Aramisova vreckovka

5*/ Kráľovskí mušketieri a gardisti pána kardinála

6*/ Jeho Veličenstvo kráľ Ľudovít xiii.

7*/ Mušketieri doma

8*/ Dvorská intriga

9*/ D'Artagnan vystupuje

10*/ Pasca na myši v sedemnástom storočí

11*/ Intriga sa zamotáva

12*/ George Villiers, vojvoda de Buckingham

13*/ Pán Bonacieux

14*/ Muž z Meungu

15*/ Mužovia v talári a chlapi od meča

16*/ Pán strážca pečate Séguier viac rás hľadal zvon, aby ním zazvonil, ako to robieval voľakedy.

17*/ Bonacieuxova domácnosť

18*/ Milenec a manžel

19*/ Bojový plán

20*/ Výprava

21*/ Grófka Winterová

22*/ Tanec merlaison

23*/ Lúboštná schôdzka

24*/ Pavilón

25*/ Porthos

26*/ Aramisova téza

27*/ Athosova žena

28*/ Návrat

29*/ Honba za výstrojom

30*/ Milady

DRUHÝ DIEL

1*// Angličania a Francúzi

2*// Obed u prokurátora

3*// Komorná a pani

4*// O Aramisovom a Porthosovom výstroji

5*// V noci je každá mačka čierna

6*// Sen o pomste

7*// Miladino tajomstvo

8*// Ako dostal Athos výstroj bez akejkoľvek námahy.

9*// Zjavenie

10*// Hrozné zjavenie

11*// Obliehanie La Rochelle

12*// Anjouské víno

13*// Krčma Pri červenom holubníku

14*// Osožnosť rúr na peci

15*// Manželský výstup

16*// Bašta Saint-Gervais

17*// Porada mušketierov

18*// Rodinná záležitosť

19*// Osud

20*// Rozhovor brata so sestrou

21*// Dôstojník

22*// Prvý deň v zajatí

23*// Druhý deň v zajatí

24*// Tretí deň v zajatí

25*// Štvrtý deň v zajatí

26*// Piaty deň v zajatí

27*// Ako v klasickej tragédii

28*// Útek

29*// Čo sa dialo v Portsmouthe, 23. augusta, 1628

30*// Vo Francúzsku

31*// Kláštor karmelitánok v Béthune

32*// Dvaja démoni

33*// Kvapka vody.

34*// Muž v červenom plášti

35*// Súd

36*// Poprava

37*// Záver

38*// Doslov

Koniec

Predhovor,

v ktorom sa dozvedáme, že hrdinovia príbehu, ktorý máme česť čitateľom vyrozprávať, hoci sa im mená končia na „os“ a na „is“, nemajú nič spoločného s mytológiou.

Bude tomu skoro rok, čo som v kráľovskej knižnici pri zbieraní materiálu o Ľudovítovi xiv. náhodou nad'abil na Pamäti pána d'Artagnana, vytlačené v Amsterdame u Petra Rouga – ako väčšina diel onej doby, keď sa spisovatelia usilovali povedať pravdu tak, aby sa za to na nejaký čas nedostali do Bastily. Názov Pamäti ma zväbil: odniesol som si ich, prirodzene, s dovoľením pána knihovníka, a hltal som ich.

Nemienim tu rozoberať toto zvláštne dielo, stačí, keď odkážem na tých čitateľov, ktorí vedia oceniť, čo sa o tej-ktorej dobe napísalo. Nájdu v nej portréty načrtnuté majstrovskou rukou. A hoci tie náčrty robili zväčša na dverách kasární a na stenách krčiem, obrazy Ľudovíta xiii., Anny Rakúskej, Richelieua, Mazarina a väčšiny dvoranov tej doby, ktoré tam nájdu, nebudú o nič menej vernejšie než v dejinách pána Anquetila.

Lenže, ako je známe, rozmarného básnikovho ducha neupúta vždy to, o čo sa zaujíma väčšina čitateľov. No i keď obdivujeme spomenuté podrobnosti, ktoré bezpochyby vzbudia aj obdiv iných, našu pozornosť najväčšmi upútalo to, čomu pred nami celkom určite nikto nevenoval ani najmenšiu pozornosť.

D'Artagnan rozpráva, že pri svojej prvej návšteve u kapitána kráľovských mušketierov pána de Tréville stretol v jeho predsieni troch mladých mužov, ktorí slúžili v preslávenom zbore mušketierov. Ich mená boli Athos, Porthos a Aramis. D'Artagnan túžil po cti dostať sa medzi nich.

Priznávame sa, že nás tieto tri mená zarazili a najprv sme si mysleli, že sú to azda len pseudonymy, ktorými chcel možno d'Artagnan zatajiť ich slávne mená. No je možné, že nositelia týchto vypožičaných mien si ich sami zvolili v takej chvíli, keď si zo samopaše, z nespokojnosti alebo z finančnej tiesne obliekali prostý mušketerský plášť.

A od tých čias sme nemali pokoja, kým sme v súčasných dielach nenašli stopu po týchto neobyčajných menách, ktoré tak veľmi podnietili našu zvedavosť.

Iba zo zoznamu kníh, ktoré sme kvôli tomu prečítali, by vznikla celá kapitola, azda veľmi poučná, ale pre čitateľov iste málo zábavná. Uspokojíme sa teda oznámením, že v okamihu, keď sme znechutení s dlhým, bezvýsledným hľadaním chceli už prerušiť ďalšie bádanie podľa rady nášho slávneho a učeného priateľa Paulina Parisa, našli sme konečne rukopis fóliového formátu zaradený pod číslom 4772 alebo 4773 – na číslo sa už presne nepamätáme – na ktorom bol tento nadpis: „Pamäti pána grófa de La Fère, týkajúce sa niektorých udalostí, čo sa odohrali vo Francúzsku koncom panovania kráľa Ľudovíta xiii. a na začiatku panovania kráľa Ľudovíta xiv.“

Ľahko si predstavíte našu radosť, keď sme pri listovaní v tomto rukopise, našej poslednej nádeji, našli na dvadsiatej strane meno Athos, na dvadsiatej siedmej Porthos a na tridsiatej prvej meno Aramis.

Objaviť celkom neznámy rukopis v dobe, keď historická veda dosiahla takú vysokú úroveň, zdalo sa nám hotovým zázrakom. A preto sme čo najskôr požiadali o povolenie ho vytlačiť. Aby sme sa, reku, v Akadémii pre archeológiu a krásne písomníctvo mohli raz predstaviť zásluhou iných, keby sme sa do nej nedostali vlastnou – čo je veľmi pravdepodobné. A treba podotknúť, že povolenie nám veľmi ochotne udelili. Túto skutočnosť zaznamenávame, aby sme verejne zavrátili zlomyseľníkov, ktorí tvrdia, že žijeme pod vládou, ktorá spisovateľom nežičí.

A tu, hľa, je prvá časť toho drahocenného rukopisu; predkladáme ju čitateľom pod názvom, ktorý jej prislúcha, a s prísľubom, že ak prvá časť dosiahne zaslúžený úspech, o čom nepochybujeme, bezodkladne uverejníme i časť druhú.

A ako sa hovorí, kmotor býva vraj druhým otcom. Upozorňujeme preto čitateľa, že ak v našej práci nájde záľubu alebo sa bude pri nej nudiť, nech to pripíše nám, a nie pánu grófovi de La Fère. Po tomto prikročme k nášmu príbehu.

PRVÝ DIEL

1*/ Tri dary pána d'Artagnana otca

V prvý pondelok mesiaca apríla 1625 sa zdalo, že mestečko Meung, rodisko autora Románu o ruži, zachvátila revolúcia: akoby z neho hugenoti boli urobili druhú La Rochelle. Mnohí mešťania, keď zazreli po Veľkej ulici utekať ženy a počuli vresk detí na prahoch domov, ponáhľali sa natiahnúť pancier a podopierajúc trochu neisté držanie tela mušketau alebo halapartňou, kráčali k hostincu U slobodného mlynára, pred ktorým sa hemžila veľká, každou minútou vzrastajúca hromada hlučných zvedavcov.

V tých časoch bolo paník až-až, ba sotva prešiel deň, že by niektoré mesto nebolo zaznačilo do svojej kroniky podobnú udalosť. Raz šľachta bojovala medzi sebou; raz kráľ viedol vojnu proti kardinálovi; potom zas Španiel brojil proti kráľovi. A okrem týchto skrytých alebo verejných, tajných alebo zjavných bojov boli tu ešte zlodeji, žobráci, hugenoti, vlci a lokaji, ktorí bojovali proti všetkým. Mešťania boli neprestajne ozbrojení proti zlodejom, proti vlkom, proti lokajom. Často proti šľachte a hugenotom. Niekedy i proti kráľovi – ale nikdy nie proti kardinálovi a Španielovi. Stalo sa teda, že v spomenutý prvý pondelok mesiaca apríla 1625 mešťania, keď počuli lomoz, ale nevideli ani žltočervenú zástavu, ani livreje kardinála Richelieua, hrnuli sa ako obyčajne k hostincu U slobodného mlynára. A každý, kto tam prišiel, mohol hneď vidieť a poznať príčinu tejto trmy-vrmy.

Akýsi mladý muž... načrtnime jeho portrét jedným ťahom pera. Predstavte si Dona Quijota, osemnásťročného, bez panciera, bez prilby a bez holenia. Dona Quijota, oblečeného do vlneného kabátca, ktorého modrá farba sa premenila na neurčitý odtieň vínnej usadeniny a nebovomodrej. Tvár podlhovastá a ohorená, vyčnievajúce lícne kosti, ako mávajú šibali; svaly čeľustí neobyčajne vyvinuté a to je neklamné znamenie, podľa ktorého poznať Gaskonca i bez baretu. Ale náš mladý muž má baret, ozdobený akýmsi perom. Pohľad priamy a inteligentný; pekne sformovaný orlí nos, priveľký na mladíka, primalý na dospelého človeka. Neskúsené oko by ho mohlo pokladať za sedliackeho syna na cestách, nebyť dlhého meča, ktorý sa mu opáľal na remeni, a udieral po lýtkach

svojho majiteľa, keď kráčal pešo, a jeho koňa po zježenej srsti, keď na ňom sedel.

Lebo náš mladý muž mal koňa, a to koňa takého nápadného, že si ho každý povšimol. Bol to béarnský koník dvanásť až štrnásťročný, žltý, s chvostom bez srsti, ale s odreninami na nohách. Keď kráčal, vešal hlavu hodne nižšie kolien, preto ho nebolo treba šibať bičom – pri tom všetkom ešte stačil denne vykonať svojich osem míľ. Na nešťastie dobré vlastnosti toho koňa tak dôkladne skrývala jeho zvláštna srst' a ťarbavá chôdza, že v dobe, keď sa v koňoch vyznal každý, jeho príchod do Meungu, kam asi pred štvrt'hodinou došiel Beaugencyovskou bránou, vyvolal hotovú senzáciu, ktorej neprijemnú príchuť pocítil aj jazdec.

A toto vzrušenie tým väčšmi trápilo mladého d'Artagnana (tak sa totiž volá Don Quijote na tejto druhej Rossinante), že si ako dobrý jazdec uvedomil, ako smiešne vyzerá na takomto koníku. Veru si zhlboka vzdychol, keď mu ho dával do daru otec, pán d'Artagnan. Vedel, že také zviera nie je hodné viac ako dvadsať libier. Je isté, že slová, sprevádzajúce tento dar, boli preňho neoceniteľné.

„Syn môj,“ povedal gaskonský šľachtic čistým béarnským nárečím, ktorého sa Henrich iv. nikdy nevedel zbaviť, „syn môj, tento kôň sa uliahol v dome tvojho otca, bude tomu skoro trinásť rokov, a tam od tých čias žil, preto ho opatruj a šanuj. Nikdy ho nepredaj, dožič mu skonáť od staroby pokojne a dôstojne. A ak s ním potiaheš do boja, šetri ho, ako by si šetril starého služobníka. Pri dvore,“ pokračoval otec, pán d'Artagnan, „ak sa ti dostane tej cti, že tam vkročíš, cti, ku ktorej ťa inak oprávňuje tvoj šľachtický pôvod, reprezentuj dôstojne svoje šľachtické meno, ako ho dôstojne reprezentovali tvoji predkovia vyše päťsto rokov, tak kvôli sebe, ako kvôli svojim. Pod svojimi mám na mysli príbuzných a priateľov. Nikdy nestrp nič okrem toho, čo je od pána kardinála alebo od kráľa. Dnes šľachtic niečo dosiahne iba svojou odvahou, zdôrazňujem, iba svojou odvahou. Kto sa čo len na chvíľku zľakne a otáľa, možno práve tým stráca príležitosť, ktorú mu osud v tej chvíľke podáva. Si mladý, musíš byť udatný z dvoch príčin: po prvé, že si Gaskonec, a po druhé, že si môj syn. Neboj sa nebezpečenstva a vyhľadávaj dobrodružstvá. Dal som ťa vyučiť, ako treba narábať mečom. Máš železné hnáty a ocelové päste. Bi sa pre čokoľvek, a to tým viac, že súboje sú zakázané; práve preto treba mať dvojnásobnú odvalu do bitky. Syn môj, nemám ti čo dať okrem pätnástich toliarov, koňa

a poučenie, ktoré si práve počul. A tvoja matka ti k tomu pridá recept na balzam. Dostala ho od cigánky a má zázračnú moc; zahojí každú ranu, ktorá nezasiahne srdce. Využi ho čo najviac, ži šťastne a dlho. Nemám už čo doložiť, iba jediné slovo, a to je príklad, ktorý maj stále pred očami. Nie vlastný, lebo ja som sa na dvor nikdy nedostal a bojoval som ako dobrovoľník iba v náboženských vojnách. Chcem hovoriť o pánu de Tréville, ktorý bol kedysi mojím susedom a ako decku sa mu dostalo cti hrávať sa s naším kráľom Ľudovítom xiii., pánboh ho zachovaj! Niekedy sa ich hry zvrhli na bitky, v ktorých kráľ nebýval vždy tým mocnejším. Údery, ktoré v nich kráľ utržil, získali pánu de Tréville mnoho úcty a priateľstva. Neskôršie sa pán de Tréville bil s inými. Päťkrát na svojej prvej ceste do Paríža, od smrti nebohého kráľa až do plnoletosti mladého – nepočítajúc vojny a obliehania – sedemkrát a od jeho plnoletosti až podnes azda i stokrát. A tak, hľa, i napriek ediktom, nariadeniam a zákazom – sa stal kapitánom mušketierov, to jest veliteľom légie cézarov. Kráľ si ju veľmi váži a bojí sa jej aj pán kardinál, ktorý sa, ako je známe, tak chytro nenaľaká. Okrem toho pán de Tréville zarobí ročne 10 000 toliarov. Je to teda veľmi veľký pán. A začal ako ty. Chod' ho navštíviť s týmto listom a spravuj sa podľa neho: počínaj si ako on.“

Nato otec, pán d'Artagnan, opásal synovi svoj vlastný meč, nežne ho pobožkal na obidve líca a udelil mu svoje požehnanie.

Pri východe z otcovej izby sa mladý muž stretol s matkou, ktorá ho čakala s povestným receptom. Ak sa bude správať podľa rád, ktoré sme práve spomenuli, bude tento liek často používať. S matkou sa lúčil dlhšie a nežnejšie ako s otcom, nie azda preto, že by pán d'Artagnan nemiloval syna, ktorý bol jeho jediným potomkom, ale pán d'Artagnan bol muž a pokladal by za nedôstojné muža, aby sa poddal citom, kým pani d'Artagnanová bola žena a k tomu ešte matka. Hodne plakala a povedzme na chválu syna, pána d'Artagnana, že napriek mnohému úsiliu, aby sa opanoval, ako sa svedčilo na budúceho mušketiera, predsa len podľahol prírode a tiež hojne ronil slzy, hoci ich aspoň polovicu horko-ťažko utajil.

A ešte toho istého dňa sa mladý muž vydal na cestu, vystrojený troma otcovskými darmi. Ako sme už spomenuli, bolo to pätnásť toliarov, kôň a list pre pána de Tréville. A rozumie sa, rady dostal iba ako na dôvažok.

S takýmto vademecum (=čo vždy nosím so sebou) bol d'Artagnan telom i dušou vernou kópiou Cervantesovho hrdinu, s ktorým sme ho tak

úspešne porovnali, keď nás povinnosť historika prinútila načrtnúť jeho podobizeň. Kým Don Quijote pokladal veterné mlyny za obrov a barany za vojsko, d'Artagnan pokladal každý úsmev za urážku a každý pohľad za provokáciu. A tak sa so zaťatými päťami uberal z mesta Tarbes do Meungu a cez deň i desaťkrát siahol po meči. No jeho päť predsa nedopadla na nijakú čeľusť a meč neopustil pošvu. Nie že by pohľad na úbohého žltého koníka nebol vyvolal dosť úsmevov na tvárach okoloidúcich, ale skôr preto, že nad koníkom cvendžal meč úctyhodnej veľkosti a nad mečom blýskalo sa oko skôr divoké ako hrdé. Chodci potláčali v sebe veselosť, a keď už nad ich opatrnosťou zvíťazila veselosť, snažili sa usmievať iba polovicou tváre ako antické masky. D'Artagnan ostával nad všetko povznesený a ničím sa nedal popudiť až po nešťastné mesto Meung.

Lenže ako tam zoskočil z koňa pred hostincom U slobodného mlynára bez toho, že by mu bol prišiel niekto, napríklad hostinský, čašník alebo sluha, podržať koňa za uzdu, d'Artagnan zbadal pri dopoly otvorenom okne na prízemí šľachtica pekného vzrastu a hrdého výzoru. Tvár mal trochu nepokojne zmrštenú a zhováral sa s dvomi chlapmi, ktorí ho, ako sa zdalo, úctivo počúvali. D'Artagnan sa podľa svojej obyčaje celkom prirodzene nazdával, že on je predmetom rozhovoru, a načúval. Tentoraz sa d'Artagnan mylil iba spolovice: nehovárali sa o ňom, ale o jeho koňovi. A zdalo sa mu, že šľachtic vypočítava svojim poslucháčom všetky jeho vlastnosti. Poslucháči, ako som už povedal, šľachtica veľmi pozorne počúvali a podchvíľou vybuchli v hlasitý smiech. A keďže i najmenší úškrn podráždil mladého muža, viete si predstaviť, ako naňho zapôsobila hlučná veselosť.

D'Artagnan chcel predovšetkým preskúmať fyziognómiu nezdvorilca, ktorý sa mu posmieval. Uprel hrdý pohľad na cudzinca a videl pred sebou asi štyridsať až štyridsaťpäťročného muža prenikavých čiernych očí, bledej pleti, s výrazným nosom, s čiernymi starostlivo pristrihnutými fúzmi. Mal na sebe kabátec a krátke fialové nohavice so stuhami tej istej farby, bez ozdôb, okrem obvyklých zástrihov na rukávoch, cez ktoré vykukávala košeľa. Nohavice a kabátec, hoci nové, boli pokrčené ako cestovné šaty, zavreté dlhší čas v kufríku. D'Artagnan to všetko pobadal veľmi rýchlo ako dôkladný pozorovateľ podrobností a bezpochyby vedený i pudom, čo mu veštil, že tento neznámy bude mať veľký vplyv na jeho ďalší život.

Ale vo chvíli, keď d'Artagnan upieral skúmový pohľad na šľachtica vo fialovom kabátci, šľachtic vyslovil o béarnskej kalike jednu zo svojich najpodarenejších a najvtipnejších poznámok, načo jeho dvaja poslucháči vybuchli v hlasitý smiech. A on sám, zrejme proti svojej obyčaji, ak sa možno tak vyjadriť, dovolil, aby na jeho tvár zablúdil mdlý úsmev. A teraz už nebolo najmenej pochybnosti, že d'Artagnan je naozaj predmetom urážky. D'Artagnan si stiahol baret na oči, a v snahe napodobniť niektoré výrazy dvoranov, odpozorované v Gaskonsku od cestujúceho panstva, podišiel bližšie s jednou rukou na meči a s druhou podopretou v bok. Ale nanešťastie, čím sa viacej približoval, tým väčšmi ho zaslepoval hnev, a namiesto dôstojnej a skvelej reči, akú si pripravoval na výzvu, našiel na jazyku iba surové narážky, ktoré sprevádzal zúrivy posunok.

„Hej, pane,“ zvolal, „pane, čo sa tam skrývate za tú okenicu! Áno, vy, aspoň mi povedzte, čomu sa smejete, a budeme sa smiať spolu.“

Šľachtic pomaly preniesol pohľad z koňa na jazdca, akoby potreboval trochu času, aby pochopil, že tá zvláštna výzva patrí jemu. A keď už o tom nemohol pochybovať, zmraštil trošku obočie a po dosť dlhej prestávke s ironickým prízvukom a neopísateľnou nadutosťou odpovedal d'Artagnanovi:

„Ja nehovorím s vami, pane.“

„Ale ja hovorím s vami, ja!“ zvolal mladý muž v zúfalstve nad takou zmesou nadutosti a zdvorilého vystupovania, slušnosti a pohrdania.

Neznámy ho ešte chvíľku s úsmevom pozoroval a odstúpiac od okna, vyšiel z hostinca a zastal dva kroky od d'Artagnana, práve pred jeho koňom. Jeho pokojné správanie a posmešná tvár zdvojnásobili veselosť tých, s ktorými predtým hovoril a ktorí ostali pri okne.

Keď d'Artagnan videl, že sa k nemu približuje, dopoly vytasil meč z pošvy.

„Tento kôň rozhodne je, alebo lepšie, v mladosti bol záružlím,“ začal hovoriť neznámy, pokračujúc v skúmaní a obracajúc sa na poslucháčov v okne, akoby nebol zbadal zúfaleho d'Artagnana, ktorý sa medzitým postavil medzi nich a neznámeho. „Tá farba sa často vyskytuje v botanike, ale u koní je dnes už veľmi vzácna.“

„Iba ten sa vysmieva z koňa, kto sa neopováži vysmievať z pána,“ zvolal zúrivo súper pána de Tréville.

„Pane, nesmejem sa často,“ odpovedal neznámy, „o čom môžete súdiť z výrazu mojej tváre. Predsa si však vyhradzujem právo smiať sa, keď sa mi to páči.“

„A ja zase,“ vykrikol d'Artagnan, „ja nechcem, aby sa niekto smial, keď sa mi to nepáči!“

„Naozaj, pane?“ pokračoval neznámy ešte pokojnejšie ako predtým. „Nuž to je celkom v poriadku.“ Zvrtol sa na opätku a strojil sa vrátiť do hostinca veľkou bránou, pod ktorou pri svojom príchode zbadal d'Artagnan stáť osedlaného koňa.

Lenže d'Artagnan nebol z tých, čo ľahko prepustia človeka, ktorý sa ich opovážil vysmiať. Tasil meč a dal sa prenasledovať neznámeho.

„Nože sa obráťte, obráťte sa tak, pán posmievač, aby som vás neudrel od chrbta.“

„Mňa udrieť?! Mňa?!“ odpovedal neznámy, zvrtol sa na opätku a zadíval sa na mladého muža s prekvapením a opovržlivosťou.

„Ale choďte, môj milý, nebláznite.“

Potom polohlasne, akoby len pre seba, pokračoval:

„Škoda. Aký krásny objav by to bol pre Jeho Veličenstvo, ktoré všade hľadá udatných šuhajov, z akých sa regrutujú jeho mušketeri!“

No sotva to vyriekol, d'Artagnan ho zúrivo sekol mečom. Nebyť toho, že šľachtic rýchlo odskočil dozadu, možno by bol žartoval naostatok. Neznámy videl, že tu prestávajú žarty, tasil meč, pozdravil protivníka a vážne sa postavil do strehu. Ale v tom okamihu sa jeho dvaja spoločníci s hostinským vrhli na d'Artagnana a začali ho mlátiť palicami, lopatami a kliešťami. To spôsobilo taký nečakaný a úplný obrat, že kým sa d'Artagnan spamätal a obrátil, aby čelil krupobitiu úderov, d'Artagnanov protivník pokojne schoval meč do pošvy, prestal byť účinkujúcim a zrazu sa stal divákom zápasu; túto úlohu prijal celkom ľahostajne, ale pritom hundral:

„Aká pliaga sú títo Gaskonci! Posad'te ho na jeho oranžovú kaliku a nech si ide.“

„Ale nie skôr, kým ťa zabijem, ty zbabelec!“ zakričal d'Artagnan, bránil sa, ako len mohol, a neustúpil ani len o krok trom protivníkom, ktorí ho zasypávali údermi.

„Zase jeden gaskonský kúsok,“ mrmlal šľachtic. „Namojveru, tí Gaskonci sú nepolepšiteľní! Nuž pokračujte v tanci, keď si to praje. Keď sa unaví,

povie nám, že má toho dost’.“

Lenže neznámy ešte nevedel, s akým tvrdohlavcom má do činenia. D’Artagnan nebol z tých, čo prosia o milosť. Boj ešte pokračoval niekoľko sekúnd.

Konečne vypadol vysilenému d’Artagnanovi z ruky meč, ktorý úder palice zlomil na dvoje. Iný úder ho zasiahol do čela a čoskoro sa zvalil krvácajúci a takmer v bezvedomí.

A to sa stalo vo chvíli, keď sa obyvatelia mesta zo všetkých strán začali hrnúť na miesto divadla. Hostinský s čašníkmi v obave pred škandálom odniesli raneného do kuchyne, kde ho trochu ošetrili.

Šľachtic sa vrátil na svoje miesto v okne a s istým nepokojom hľadel na zástup, ktorý sa mu začal nepáčiť.

Vrzli dvere. Hostinský sa prišiel spýtať, či mu d’Artagnan neublížil.

„Tak ako sa má ten šialenec?“ spýtal sa hostinského.

„Vašej Excelencii sa nič nestalo?“ hostinský na to.

„Mne nič nie je, milý pán hostinský, ale vy mi povedzte, čo je s naším mládencom.“

„Je mu lepšie,“ povedal hostinský, „načisto zamdlel.“

„Naozaj?“ spýtal sa šľachtic.

„A ešte než zamdlel, pozbieral všetky sily a volal vás, jednostaj vás vyzýval.“

„Ten chlapík je vtelený diabol!“ zvolal neznámy.

„Oj nie, Vaša Excelencia, to nie je diabol,“ odvetil hostinský s opovržlivým posunkom, „kým ležal omdletý, prekutali sme ho. A v uzlíku má iba jednu košeľu a v peňaženke iba dvanásť toliarov. Ale to mu nevadilo, aby napoly zamdletý nepovedal, že keby sa niečo také prihodilo v Paríži, okamžite by ste to oľutovali, kým tuná to oľutujete až neskoršie.“

„Tak to bude nejaký prestrojený princ,“ chladno odvetil neznámy.

„Hovorím vám to preto, vznešený pane,“ pokračoval hostinský, „aby ste sa mali na pozore.“

„A nikoho nemenoval vo svojej zlosti?“

„Ba áno, udieral si po vrecku a hovoril: „Uvidíme, čo povie pán de Tréville na túto urážku svojho chránenca.“

„Pán de Tréville?“ odpovedal neznámy a zvažnel. „Udieral si po vrecku a vyslovoval meno pána de Tréville?... No, milý pán hostinský, a kým ten

váš mladý muž bol v bezvedomý, som pevne presvedčený, že ste iste pozreli i do toho vrecka. Čože tam má?“

„List pre pána de Tréville, kapitána mušketierov.“

„Ozaj?“

„Tak ako to mám česť vravieť Vašej Excelencii.“

Hostinský, ktorý nejavil mnoho dôvtipu, vôbec nezbadal, aký dojem vyvolali jeho slová na tvári neznámeho. Neznámy odišiel do okna, kde sa opieral o lakeť, a nepokojne stiahol obrvy.

„Doparoma!“ hundral si pomedzi zuby. „Že by mi de Tréville posielal tohto Gaskonca? Je veľmi mladý! Lenže úder mečom ostane úderom, nech je, aký chce byť mladý, kto ho zasadí. A pred dieťaťom sa človek má možno ešte menej na pozore ako pred iným. Niekedy stačí malá prekážka, aby zmarila veľký zámer.“

A neznámy sa na niekoľko minút zadumal.

„Nuž, akože, hostinský,“ povedal, „nezbavíte ma toho šialenca? Nemám svedomie ho zabiť, ale,“ doložil s chladným a hrozivým výrazom, „predsa mi prekáža. Kde je?“

„V ženinej izbe, na prvom poschodí, kde ho preväzujú.“

„A handry a uzlík má pri sebe? Kabátec si nezobliekol?“

„Ba áno, to všetko ostalo dolu v kuchyni. Ale ak vám ten šaľo prekáža...“

„Pravdaže. Robí škandál vo vašom hostinci, čo počestní ľudia neznesú. Chod'te, pripravte mi účet a oznámte to môjmu lokajovi.“

„Čože? Pán chce už odísť?“

„Viete to dobre. Veď som vám rozkázal, aby ste mi dali osedlať koňa. Neposlúchli ste ma?“

„Ba áno, ako sa o tom Vaša Excelencia mohla presvedčiť. Kôň je pod veľkou bránou pripravený na odchod.“

„Dobre, urobte teda, čo som vám povedal.“

„No pekne, vari sa bojí takého chlapčiska?“ povedal si hostinský.

Ale neznámy rozkazujúci pohľad ho hneď zarazil, pokorne sa pozdravil a vyšiel.

„Nesmie sa stať, aby tento blázon zbadal milady (=milejdy),“ pokračoval neznámy. „Čo nevidieť tu bude, ba už sa i oneskorila. Rozhodne bude lepšie, keď sadnem na koňa a pôjdem jej naproti... Keby som sa len mohol dozvedieť obsah listu pre pána de Tréville!“

A neznámy hundrúc, zamieril do kuchyne.

Medzitým sa hostinský, ktorý nepochyboval o tom, že mladíkova prítomnosť prinútila neznámeho utekať z hostinca, vrátil k žene a pána d'Artagnana našiel konečne pri vedomí. Oznamil mu, že by mu polícia mohla robiť nepríjemnosti za hádku, ktorú vyvolal s takým veľkým pánom. Podľa mienky hostinského neznámy musel byť veľký pán. Presvedčil d'Artagnana, aby napriek všetkej slabosti vstal a pokračoval v ceste. D'Artagnan vstal ešte napoly omámený, bez kabátca, s hlavou obviazanou šatkami a postrkovaný hostinským schádzal dolu schodmi. Ale ako došiel ku kuchyni, prvý mu padol do oka jeho odporca, čo sa pokojne rozprával pri schodíku ťažkého koča, do ktorého boli zapriahnuté dva silné normandské kone.

A tá, s ktorou sa rozprával a ktorej hlava sa zjavila v dvierkach koča, bola žena dvadsať alebo dvadsaťdvaročná. Spomenuli sme, ako rýchlo si vedel d'Artagnan prezrieť celú tvár; už na letmý pohľad zbadal, že žena je mladá a krásna. A tá krása ho dojala tým väčšmi, že o nej vôbec nechyrovali v južných krajoch, kde doteraz d'Artagnan býval. Bola to bledá plavovláska, mala dlhé, až na ramená splývajúce kučeravé vlasy, veľké žiarivé belasé oči, červené pery a úbelové ruky. S neznámym hovorila veľmi živo.

„Jeho Eminencia mi teda nariaduje...“ hovorila dáma.

„Hneď sa vrátiť do Anglicka a okamžite mu oznámiť, ak by vojvoda odišiel z Londýna.“

„A ďalšie pokyny pre mňa?“ spýtala sa krásna cestovateľka.

„Sú zatvorené v tejto skrinke, ktorú otvoríte až na druhom brehu kanála La Manche.“

„Dobre. A čo vy?“

„Ja? Ja sa vrátim do Paríža.“

„Ani nepotrestáte to bezočivé chlapčisko?“ spýtala sa dáma.

Neznámy chcel odpovedať, lenže ako otváral ústa, ku dverám brány skočil d'Artagnan, ktorý všetko vypočul.

„Skôr to bezočivé chlapčisko potrestá tých ostatných,“ zakričal, „a pevne dúfam, že tentoraz mu ten, koho má potrestať, neutečie ako prvý raz.“

„Že mu neutečie?“ odpovedal neznámy a stiahol obočie.

„Pamätajte,“ zvolala milady, keď videla, že šľachtic siaha po meči, „že najmenšie oneskorenie môže všetko pokaziť.“

„Máte pravdu,“ zvolal šľachtic, „choďte teda svojou cestou a ja pôjdem svojou.“

Kývnutím hlavy pozdravil dámu, vyšvihol sa na koňa, kým kočiš na kozlíku divo pošibal kone. Obidvaja cválali po ulici opačným smerom.

„A váš účet,“ kričal hostinský, keď videl, že sa host' vzd'ala'uje a ani účty nevyrovnal; jeho doterajšia úcta k nemu sa zmenila na hlbokú opovržlivosť.

„Zaplať ty hlupák,“ zakričal cestujúci v cvale na svojho lokaja. Lokaj hodil k nohám hostinského dva či tri strieborniaky a pustil sa do cvalu za pánom.

„Lotor darebácky, taký kadejaký falošný šľachtic!“ volal d'Artagnan a sám sa pustil za lokajom.

Ale ranený bol ešte príliš slabý, aby zniesol také silné vzrušenie. Sotva urobil desať krokov, zazvonilo mu v ušiach, chytil ho závrat, zahmlievalo sa mu v očiach a spadol naprostred ulice, pričom neprestajne volal:

„Darebák! Darebák! Darebák!“

„Je to naozaj darebák,“ hundral hostinský, ako sa približoval k d'Artagnanovi. Chcel si líškaním získať toho úbohého chlapca, ako v bájke volavka vábi slimáka.

„Veru, veľký darebák,“ šeptal d'Artagnan, „ale ona bola veľmi krásna!“

„Kto, ona?“ spýtal sa hostinský.

„Milady,“ šeptal d'Artagnan.

A zamdlel po druhý raz.

„Nevadí,“ povedal si hostinský, „strácam dvoch, ale tento mi ostáva a určite si ho ponechám aspoň niekoľko dní. Ešte vždy to znamená jedenásť toliarov.“

Vieme, že d'Artagnanovi ostalo v peňaženke práve jedenásť toliarov. Hostinský totiž počítal, že choroba potrvá jedenásť dní a že za každý deň mu bude rátať po toliari, lenže počítal bez cestujúceho. Na druhý deň ráno o piatej hodine d'Artagnan vstal, sám zišiel do kuchyne a okrem iných vecí, ktorých zoznam sa nám nezachoval, žiadal víno, olej, rozmarín, a s matkiným receptom v ruke si pripravil balzam, ktorým si natrel početné rany. Sám si prikladal obklady a odmietol každú lekársku pomoc. Vďaka účinku cigánkinej masti a možno i neprítomnosti lekárov, d'Artagnan sa pozbieral ešte toho dňa večer a na druhý deň ráno bol už skoro úplne zdravý.

Ale keď chcel platiť za rozmarín, olej a víno, čo bolo jeho jediným výdavkom (lebo zachovával prísnu diétu, kým jeho žltý kôň, aspoň podľa tvrdenia hostinského, zožral trikrát viac, ako by sa dalo súdiť podľa jeho chatrného výzoru), d'Artagnan našiel vo vrecku iba peňaženku z ošúchaného zamatu a v nej jedenásť toliarov, ale list pre pána de Tréville z nej zmizol.

Mladý muž začal veľmi trpezlivo hľadať list. I dvadsaťkrát obrátil a vyvrátil všetky vrecká, vyberal a prekladal veci v svojom uzlíku, a keď sa presvedčil, že list už nenájde, tak sa nazlostil, že by bol takmer potreboval novú dávku vína, oleja a rozmarínu. Keď hostinský videl, ako sa mladý zúrivec znova rozpaľuje a vyhráža, že v hostinci všetko dodrúžga, ak sa mu list nenájde, pochytil kutáč, žena metlisko a čašníci palice, ktoré použili deň predtým.

„Môj odporúčací list!“ kričal d'Artagnan. „Môj odporúčací list! Bohuprisahám! Pobijem vás ako muchy!“

Na šťastie jedna okolnosť zabránila, aby mladý muž splnil svoju hrozbu: meč sa mu totiž zlomil v prvej bitke, na čo on celkom zabudol. Preto keď d'Artagnan chcel naozaj tasiť meč, zbadal, že je ozbrojený iba kýpťom sotva osem či desať palcov dlhým, ktorý hostinský starostlivo zastrčil do pošvy. Druhú časť meča si hostinský šikovne privlastnil, aby z nej spravil špikovačku. Lenže ani tento podvod by nebol ochladil nášho prchkého mladíka, keby hostinskému nebolo prišlo na um, že cestujúci hľadá celkom vážne stratený list.

„Ale naozaj,“ povedal a kutáč v ruke mu ovisol, „kde je ten list?“

„Áno, kde je ten list?“ kričal d'Artagnan. „Vopred vás upozorňujem, že je to list pre pána de Tréville a musí sa nájsť. Ak sa nenájde, on si ho už sám dá pohľadať!“

A táto vyhrážka dovŕšila strach hostinského. Vojaci, ba i mešťania, po kráľovi a pánu kardinálovi možno najčastejšie spomínali meno pána de Tréville. Bol tu, pravda, ešte i páter Jozef. Ale jeho meno vyslovovali len potichu, taký veľký strach vzbudzovala šedá eminencia, ako volali kardinálovho dôverníka. Hostinský teda odhodil kutáč, rozkázal žene, aby to isté urobila s metliskom a čašníci s palicami, potom sám dal príklad a začal hľadať stratený list.

„Bolo v tom liste dačo cenného?“ spýtal sa hostinský po chvíli daromného hľadania.

„Sto hromov, veru bolo!“ zvolal Gaskonec, ktorý sa spoliehal, že mu list prekliesni cestu na kráľovský dvor, „bol v ňom môj majetok.“

„Vari poukazy na Španielsko?“ spýtal sa znepokojený hostinský.

„Poukazy na osobitnú pokladnicu Jeho Veličenstva,“ odpovedal Gaskonec. Dúfal, že sa pomocou toho odporúčania dostane do kráľovských služieb, a myslel si, že môže dať takú trochu odvážnu odpoveď bez toho, že by podvádzal.

„Dočerta!“ zvolal hostinský beznádejne.

„Ach, keby len to!“ pokračoval d'Artagnan s vrodenu národnou hrdosťou, „keby len to! Peniaze nie sú nič: ten list bol pre mňa všetkým. Radšej by som stratil tisíc pistolí ako ten list.“

Nebol by sa obával povedať hoci dvadsaťtisíc, ale bránil mu v tom akýsi mladický stud.

V hlave hostinského, ktorý preklínal čertov-diablov, a predsa nič nenašiel, zrazu čosi prebleslo.

„Ten list nie je stratený,“ skričal.

„Ach!“ vzdychol si d'Artagnan.

„Nie! Ukradli vám ho.“

„Ukradli! A kto?“

„Ten šľachtic, včera. Vošiel do kuchyne, kde visel váš kabátec. Bol tam sám. Stavím sa, že ho on ukradol.“

„Myslíte?“ odpovedal d'Artagnan málo presvedčený, lebo sám najlepšie poznal čisto osobnú dôležitosť listu a nevidel v ňom nič, prečo by sa mal naň niekto ulakomiť. Bolo zrejmé, že nikto zo zamestnancov ani z prítomných cestujúcich by nebol nič získal, keby sa stal majiteľom toho papiera.

„Hovoríte teda,“ pokračoval d'Artagnan, „že upodozrievate toho neslušného šľachtica?“

„Hovorím vám, že som si tým istý. Keď som mu spomenul, že vaša urodzenosť je chránencom pána de Tréville, ba že máte i list pre toho slávneho šľachtica, zdal sa mi veľmi znepokojený. Spýtal sa, kde by ten list mohol byť, a bez meškania zišiel do kuchyne, lebo vedel, že tam visí váš kabátec.“

„On ma teda okradol,“ odpovedal d'Artagnan. „Budem si sťažovať pánu de Tréville a pán de Tréville si bude sťažovať kráľovi.“